

BERLUSCONIS RECEPT Sid 2

Expressen har köpt Berlusconi recept på framgång: att inte säga något särskilt men göra det på ett grällt och uppseendeväckande sätt, hävdar Anders Ehnmark.

Coleridge på sid 2

NAHID Sid 2

Nahid har skrivit en stark och angelägen bok om landsflyktens smärta.

KINESISKA PIRATER Sid 4

Piratkopieringen av CD-skivor i Kina har stött på patrull sedan USA tvingat fram åtgärder, men försäljningen fortsätter i halvmörkret längs Pekings huvudgata.

NÖJE Sid 4

Folkbildande lek blir Kanal 1:s nöjessatsning på lördagarna i höst.

HEDER Sid 14

Både män och kvinnor i Turkiet begår mord för att försvara sin heder.

I DENNA DEL

Kultur & Nöjen
Familj
Serier
Radio & TV
Insidan

B 2 Kultur

Starkt om smärtan att fly sitt land

EN NY BOK

Nahid
De sönderrivna bilderna
Bonnier Alba

VAD KOSTAR det att bli flykting? När Nahid flydde från Iran i början av åttiotalet fick hon betala 100 000 kronor till människosmugglarna. Resan gick i bil från Teheran till en plats norr om Tabriz. Där mötte flyktingarna sina kurdiska guider, som förde dem till häst över de snöhöljda bergen till Turkiet.

De tog sig med buss till Istanbul. Nahid fortsatte ensam med tåg till Belgrad. Där följde tre månaders väntan och dagliga besök på de europeiska ländernas ambassader, men hennes visumansökningar fick avslag överallt. Hon kunde inte komma vidare och inte ta sig tillbaka.

Vad kostar det att vara flykting? Varför lämnar man sitt hemland, sitt samhälle, sitt arbete och sin familj?

Aktiv mot shahen

Nahid var aktiv i en av de vänstergrupper som deltog i revolutionen mot shahen men som sedan fick se hur den religiösa fascismen tog den gamla diktaturens plats. Hade Nahid stannat i Iran, hade hon sannolikt varit död eller fängslad i dag.

I Europa har man ännu inte glömt flyktingströmmarna som genomkorsade kontinenten efter andra världskriget. Ändå betraktar många européer dagens flyktingar från Afrika, Asien och Balkan som snyltare eller äventyrare. Det är i praktiken ekonomin och arbetsmarknaden som får avgöra hur många landsflyktiga vi tar emot. Nahids självbiografiska skildring *De sönderrivna bilderna* lyckas

aterställa sanningen om en erfarenhet som Europas välmående borgare vill förtränga och förvränga: landsflyktens smärta.

Intensiva minnen

"De sönderrivna bilderna" förmedlar intensiva minnen och skildrar livsavgörande händelser. Men i stället för att gestalta upplevelsorna eller återskapa sina minnen söker hon behärska dem med en stil som är knapp och konstlös. Hon håller distans, måste dämpa, som om det var risk att hon annars skulle slukas upp av sorg och ursinne över att världen ser ut som den gör och att kvinnor får lida mest av orättvisorna.

Nahids bok är en gåva till svensk litteratur och samhällsdebatt. Den ger ord åt en livsform – flyktingens – som sällan blir gestaltad på vårt språk. Efter skildringen av själva flykten, som mot alla odds slutar lyckligt på Arlanda, följer korta kapitel där det nya livet varvas med det gamla. Doften från pomeransträden i hemstaden Rasht vid Kaspiska havet beblandar sig med luften i Umeå.

Det första ord Nahid får lära sig på sin svetskurs är "svartskalle". Hon träffar Carlos från Bolivia som lär henne och Maria Luz från Venezuela att cykla. Hon möter svenskar som ställer henne till svars för den regim hon själv bekämpade. Boken blir ett lärostycke i konsten att orientera sig bland de stereotyper som kännetecknar förhållandet mellan västländer och muslimska länder.

Dubbel tillhörighet

Nahid gör anspråk på att ha både Iran och Sverige som hemland. Varken svenskar, iranier eller vår världsordning i allmänhet accepterar denna dubbla tillhörighet. Kanske är det därför hon skriver under pseudonym.

Det påhittade namnet betecknar möjligen en vilja att forma en ny kulturell och litterär identitet i Sverige. Men förmodligen vågar hon inte röja sitt namn av rädsla för svenska rasister och iranska agenter. Så mycket tycks det kosta att vara flykting: man skriver en lika vacker som angelägen bok på sitt nya språk, men måste låtsas att den vore författad av någon annan.

STEFAN JONSSON